

ПОСВІДЧЕННЯ ЗАПОВІТУ

Цивільний кодекс України – ст.ст. 1233 – 1257.

Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України – глава 3 Розділу II.

Заповітом є *особисте* розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті.

Подружжя має право скласти спільний заповіт щодо майна, яке належить йому на праві спільної сумісної власності.

- **Відкриття нотаріального провадження щодо посвідчення заповіту**

Право на заповіт здійснюється особисто.

Вчинення заповіту через представника не допускається.

Заповідач може призначити своїми спадкоємцями одну або кілька фізичних осіб, незалежно від наявності у нього з цими особами сімейних, родинних відносин, а також інших учасників цивільних відносин.

Заповідач має право охопити заповітом права та обов'язки, які йому належать на момент складення заповіту, а також ті права та обов'язки, які можуть йому належати у майбутньому.

Заповідач має право скласти заповіт щодо усієї спадщини або її частини.

- Стадія підготовки у провадженні щодо посвідчення заповіту
Перевірка дієздатності заповідача.

Складання заповіту.

- У заповіті зазначаються місце і час складення заповіту, дата та місце народження заповідача
- Вказується обсяг прав і обов'язків, що заповідаються.

При посвідченні заповіту від заповідача не вимагається подання доказів, які підтверджують його право на майно, що заповідається

Зміст заповіту.

- Заповіт має бути складений так, щоб розпорядження заповідача не викликало незрозумілостей чи суперечок після відкриття спадщини.
- Нотаріус перевіряє, чи не містить заповіт розпоряджень, що суперечать вимогам законодавства.

- За заповітом майно може бути заповідане тільки у власність.
- Заповідач може покласти на спадкоємця, до якого переходить, зокрема, житловий будинок, квартира або інше рухоме чи нерухоме майно, зобов'язання надати іншій особі право користування цим майном або певною його частиною.
- Заповідач може обумовити виникнення права на спадщину в особи, яка призначена у заповіті, наявністю певної умови, як пов'язаної, так і не пов'язаної з її поведінкою (наявність інших спадкоємців, проживання у певному місці, народження дитини, здобуття освіти тощо).
- Умова, визначена у заповіті, є нікчемною, якщо вона суперечить закону або моральним засадам суспільства.
- До заповіту може бути включено розпорядження немайнового характеру (наприклад, визначення місця і форми здійснення ритуалу поховання заповідача, бажання призначити опіку над неповнолітнім, виконання дій, спрямованих на здійснення певної суспільно корисної мети тощо).

Підписання заповіту.

Нотаріус може на прохання особи записати заповіт з її слів власноручно або за допомогою загальноприйнятих технічних засобів.

- Заповіт особисто підписує заповідач

Якщо заповідач унаслідок фізичної вади, хвороби або з будь-яких інших причин не може власноручно підписати заповіт, за дорученням заповідача він може бути підписаний іншою фізичною особою.

Фізична особа, на користь якої заповідається майно, не вправі підписувати заповіт за заповідача.

Роз'яснення прав заповідачу.

Нотаріус при посвідченні заповіту зобов'язаний роз'яснити заповідачу зміст статті 1241 [Цивільного кодексу України](#) про право на обов'язкову частку у спадщині та зміст статті 1307 Цивільного кодексу України щодо нікчемності заповіту на майно, яке є предметом спадкового договору.

Залучення свідків до складання заповіту.

На бажання заповідача, а також у випадках, якщо заповідач через фізичні вади не може сам прочитати заповіт, посвідчення заповіту має відбуватись не менше ніж при двох свідках.

- Свідками можуть бути особи з повною цивільною дієздатністю.
- Свідками не можуть бути: нотаріус; особи, на користь яких складено заповіт; члени сім'ї та близькі родичі спадкоємців за заповітом; особи, які не можуть прочитати або підписати заповіт.
- Текст заповіту має містити відомості про особи свідків, а саме: прізвище, ім'я, по батькові кожного з них, дату народження, місце проживання, реквізити паспорта чи іншого документа, на підставі якого було встановлено особу свідка.
- Свідки, при яких посвідчено заповіт, зачитують його вголос та ставлять свої підписи на ньому.

ОСОБЛИВОСТІ ПОСВІДЧЕННЯ СЕКРЕТНОГО ЗАПОВІТУ

Секретним є заповіт, який посвідчується нотаріусом без ознайомлення з його змістом.

Особа, яка склала секретний заповіт, подає його в заклеєному конверті нотаріусові. На конверті має бути підпис заповідача. Якщо підпис на конверті проставлений заповідачем не в присутності нотаріуса, заповідач повинен особисто підтвердити, що підпис на конверті зроблений ним.

Нотаріус повинен роз'яснювати заповідачу, що текст заповіту має бути викладений таким чином, щоб розпорядження заповідача не викликало неясностей чи суперечок після відкриття спадщини.

Секретні заповіти зберігаються в окремому пакеті в залізних шафах чи сейфах.

- Нотаріус ставить на конверті, у якому міститься секретний заповіт, посвідчувальний напис про посвідчення та прийняття на зберігання секретного заповіту, скріплює його печаткою і в присутності заповідача поміщає його в інший конверт та опечатує.
- На конверті зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, дата народження заповідача і дата прийняття на зберігання цього заповіту.
- Секретний заповіт приймається нотаріусом на зберігання без складання опису.

Оголошення секретного заповіту

Нотаріус, у якого зберігається секретний заповіт, у разі одержання інформації про відкриття спадщини та подання свідоцтва про смерть заповідача призначає день оголошення змісту заповіту.

Про оголошення заповіту складається протокол, який підписують нотаріус та свідки

Порядок скасування чи зміни заповіту.

Нотаріус, завідувач державного нотаріального архіву при одержанні заяви про скасування чи зміну заповіту, а також за наявності нового заповіту, який скасовує чи змінює раніше складений заповіт, роблять про це відмітку на примірнику заповіту, що зберігається у справах нотаріуса, у державному нотаріальному архіві, і відмітку в реєстрі для реєстрації нотаріальних дій та в алфавітній книзі обліку заповітів.

Порядок скасування секретного заповіту.

Нотаріус, завідувач державного нотаріального архіву при одержанні заяви про скасування секретного заповіту, а також за наявності нового заповіту роблять про це відмітку в реєстрі для реєстрації нотаріальних дій та в алфавітній книзі обліку заповітів.

- **Заключна стадія провадження – посвідчення заповіту**

Вчинення нотаріусом посвідчєвального напису.

Державна реєстрація заповіту.

- Відомості про заповіти підлягають обов'язковій державній реєстрації у Спадковому реєстрі в порядку, установленому [Положенням про Спадковий реєстр](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 07.07.2011 № 1810/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.07.2011 за № 831/19569.